úsudek dříve vyslovený, že v Podkarpatské Rusi lid je si vědom jen rozdílů náboženských a nikoli národnostních. Autor upozorňuje, že východoslovenská nářečí přecházejí v karpatoruská. Oba živly se tu prostupují. Protože údaje lexikonu pocházejí od osob, které se na místě z vlastní zkušenosti přesvědčily, mají nebyčejný význam pro historickou demografii. Autor sám slibuje, že na podkladě dosavadních studií a na základě sbírky Fr. Pestiho »Helység névtara« napíše dílo o slovenských národnostních poměrech.

Ve čtvrté části svého spisu autor vysvětluje zásady, na nichž založil publikaci své mapy. Zajímavou jest tu otázka, jak uváděti názvy osad na mapě. Názvy ty nejsou rozhodující pro národopisnou mapu, která uvádí především hranice národnostní, ale autor rozhodl se uvésti také názvy jednotlivých obcí podle lexikonu a to tak, že podává jméno každé osady v tom jazyku který ovládl v názvu. V území tak národnostně smíšeném, jako jsou Uhry, uváděti názvy osad v jejich jazyku, byla práce nadobyčejná. Autor proto popisuje celý postup své práce a zásady pravopisu, jak si je určil a vytkl, aby usnadnil tak četbu na mapě. Ku konci uveřejněn jest seznam osad. K tekstu připojena jest mapa, vypracovaná ve vojenském ústavě zeměpisném, velmi zdařilá a přesná. Rauscher.

Prof. dr. Josef Macek: Základy sociální politiky. Nákladem Ústř. dělnického knihkupectví v Praze, 1925, 8°, stran 366, cena Kč 36 brož. — Vydání knihy této, věnované známému politikovi Františku Modráčkovi, vzbudilo rozruch v interesované veřejnosti. Již při ohlášené předběžné subskripci jméno autorovo zaručovalo, že obsah knihy bude na vysoké úrovni vědecké i sociální. A očekávání to nebylo zklamáno.

V prvém díle své práce, dosud vyšlém, probírá prof. dr. Macek úkoly a zásady sociální politiky. V jednotlivých kapitolách všímá si poměrů výroby a spotřeby, práce a kapitálu, ženské otázky, práv na život, na práci a plody její, jakož i názorů na spravedlnost, rovnost, bratrství a svobodu.

Z díla jest patrno, že autor hluboce promyslil všechny otázky, o nichž píše; jeho logika, jdoucí až do nejmenších důsledků, působí na čtenáře přesvědčivě. Kniha psána jest způsobem i laikovi přístupným a snadno srozumitelným. Dr. Jindřich.

Prof. dr. Louis Verlez: Kontinentální vystěhovalecká statistika v Československu. Přeložil dr. J. Kotek. Praha. Nákladem ministerstva sociální péče, 1925, 8°, stran 36, cena Kč 5. — Autor podává nejprve přehled dějin našeho vystěhovalectví, načež přechází k československému vystěhovalectví a uvádí statisticka data, jeho se týkající. Ku konci pojednává o smlouvách, uzavřených s Francií, Německem a Rakouskem. Dr. Jindřich.

F. Mézl: Výklad zákona o vystěhovalectví a prováděcího nařízení k němu. Nákladem vlastním. V Praze, 1924, 8°, stran 272. Cena Kč 32. V krátkém úvodu zmiňuje se autor o vývoji vystěhovaleckého zákonodárství u nás a přechází pak k výkladu zákona ze dne 15. února 1922, č. 71. Sb. z. a n. i prováděcího nařízení ze dne 8. června 1922, č. 170. Sb. z. a n. Zákon, resp. prováděcí nařízení cituje doslovně; za každým paragrafem pak přidává svůj výklad a poznámky. Ku konci otiskuje autor znění instrukcí, vydaných pro zastupitelské úřady, pasové úřady a pro politické úřady a státní úřady policejní, a připojuje seznam podnikatelů oprávněných dopravovati československé vystěhovalce, i seznam československých zastupitelských úřadů. Jako příloha jest ke knize připojen vzorec dopravní smlouvy. Dr. Jindřich.

Claudius Schwerin: Die Formen der Haussuchung in indogermanischen Rechten. Rechtsgeschichtliche Studien Heft I. 1924, str. 47. — Známý badatel německý o právní historii věnuje pozornost zajímavému právnímu institutu vyskytajícímu se ve všech právech indogermánských. Autor nazval ho jménem »Haussuchung«. Staré právo po-

skytovalo totiž okradenému právo prohlédnouti cizí dům, aby mohl nalézti ukradenou věc. Právní tento institut vyvíjel se v různých právech různě a zvláště podrobnosti se různily. Autor nejprve rozbírá otázku v jakém obleku a s jakými pomocnými věcmi měl hledající odebrati se do domu, v němž měla býti ukradená věc. Probírá tu práva severská, právo německé, právo římské, právo řecké a obrací se také ku právům slovanským, k ruskému a částečně také k českému. Vysvětluje některé sporné otázky (v římském právu lanx a licium) snaže se o řešení zcela nové. Přistupuje potom k podrobnostem při prohledávání domu, kdo je mohl prováděti, jakým způsobem mělo se prohledávání konati a p. Schwerin věnuje zvláštní pozornost ve své studii právům severským, islandskému a švédskému a po této stránce projevuje zcela jasně, že jest žákem Amirovým. Rauscher.

Zprávy Českého zemského archivu. Svazek VI. Pořádá řed. dr. Jan B. Novák. — Praha 1924. — Zemský fond. 8°. — Str. 352. — V nově vyšlém svazku, který byl již chystán delší dobu, obsažen je článek dra Bedř. Jenšovského o knihovně Barberini a českém výzkumu v Římě, v němž se podává přehled fondů důležitých pro studium náboženských poměrů českých. Druhou prací je pojednání dra Rudolfa Kossa o provenienci českých archiválií ve státním archivu vídeňském. Dr. Koss zúčastnil se prací při spisové rozluce vídeňských archivů po převratu. Pro podporu našich požadavků bylo třeba zjistiti oprávněnost historickými doklady a zejména probádati podrobněji otázky, jak byly přeneseny dřívější české archivy do Vídně. Byl to zvláště korunní archiv, který za Marie Teresie byl převezen z Prahy. Práce Kossova podává výsledky jeho bádání a ukazuje zřejmě také rozsáhlost české správy i její význam, který velmi dobře pochopila — ovšem pro svůj prospěch — centralisující správa vídeňská. Konečně v tomto svazku obsažena je obšírná práce dra Jaroslava Werstadta o střediscích dokumentů a studií z dějin války světové v cizině, v níž náš autor seznamuje s archivy a a studijními ústavy cizozemskými, v nichž jsou uloženy dokumenty pro toto období. Poněvadž jde tu převážnou většinou o prameny politických dějin, je jeho stať velmi důležitá a je ji skutečně uvítati s radostí. Svazek Zpráv je uzavřen podrobnou úřední zprávou o činnosti zemského archivu za léta 1918—1922, v níž také se pojednává o snahách o organisaci archivnictví v republice československé. Ča.

Kallab-Herrnritt: Trestní řád československý a předpisy jej doplňující platné v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha 1925. Komentované zákony československé republiky sv. XII. Nákladem »Československého Kompasu«. — Str. 885. — Cena 96 Kč. — Kdežto »Trestní zákony« vydané před 1½ rokem v úpravě týchž autorů měly spíše rozsah edice studijní, blíží se »Trestní řád« vydání pro potřebu praxe potud, že přihlíží hojnější měrou k ministerským výnosům. Jak daleko předčí v tomto směru vydání trestního řádu »Trestní zákony«, o tom svědčí srovnání předpisů obsažených v obou sbírkách (zejména zákon o podmíněném odsouzení a propuštění).

Příčinu, proč vydavatelé volili tentokráte obšírnější formu, možno snad spatřovati též v tom, že kdežto trestní právo hmotné bude od základů nově vybudováno, není jisto, přikročí-li se jen k částečné reformě trestního řádu (k reformě a unifikaci na podkladě trestního řádu platného v zemích historických) či bude-li vypracován trestní řád zcela nově. Je přirozeno, že možno býti různého názoru o účelnosti výběru otištěných předpisů,*) jak ministerských výnosů k ustanovením trest-

*) Vedlejší předpisy připojeny ve 12 oddílech: I. Řízení porotní. II. Řízení lichevní. III. Řízení vojenské. IV. Řízení před státním soudem. V. Řízení proti mladistvým. VI. Podmíněné odsouzení a propuštění, odčinění odsouzení. VII. Výkon trestu. VIII. Evidence soudních